

Claudia Durastanti (suom. Taru Nyström): Tuntemani vieraat

AM/28 ADMIN

Mytologioiden pyörteissä – SARA SAVOLAINEN

Tuntemani vieraat on kääntäjä ja kirjailija Claudia Durastantin neljäs romaani, joka on voittanut kaksi merkittävää italialaista kirjallisuuspalkintoa.

Omaelämäkerrallisia piirteitä omaavassa kirjassa Durastanti rakentaa omaa mytologiaansa kuurojen vanhempien kuulevana lapsena. Kuten mytologioissa, tarinoilla on eri versioita:

”Äitini ja isäni tutustuivat sinä päivänä, jolloin isäni aikoi hypätä alas Siston sillalta Trasteveren kaupunginosassa Roomassa.” (5)

”Isäni ja äitini kohtasivat sinä päivänä, jolloin isäni pelasti äidin varkaiden kynsistä Trasteveren aseman edessä.” (7)

Kuuroudesta huolimatta Claudian vanhemmat eivät ole opettaneet lapsilleen viittomakieltä. Claudian äitiä ja isää ohjaa halu villiin ja vapaaehtoiseen elämään sekä halu olla alistumatta nöyrän vammaisen rooliin. Claudian äiti ei halua kohdata sääliä:

”Neljän vanhana hän kaatoi padallisen kiehuvaa vettä juoruavan naapurin niskaan kun oli ymmärtänyt olevan puheen kohteena tavasta, jolla nainen elehti ja katsoi häntä säälivästi” (11).

Vanhempiana äiti ottaa mieluummin kieltä puhumattoman maahanmuuttajan roolin kuin vammaisen.

Tuntemani vieraat -kirjassa Durastanti käy läpi vanhempiansa ja sukunsa tarinoita rakentaessaan kertomusta, mytologiaa itsestään. Hän pohtiikin kirjassa, kuinka kerrotut tarinat meihin vaikuttavat, ja kuinka suvun tarinat vaikuttavat jokaisen tapaan rakentaa omaa identiteettiään. Lapsena Durastanti yrittää irrottautua vanhempiansa tarinoista haluamalla olla täysin heidän vastakohtansa. Hän ei vain ymmärrä, että näin hän kuitenkin imee tarinat täysin itseensä:

”Ikävöin äitiäni hänen kadotessaan omille teilleen, mutta hän oli kaasusumua, ja isäni oli pimeä galaksi, joka neutralisoi minkä tahansa fysiikan teorian. Veljeni oli ensimmäistä materiaa, jonka ympärille minä sakeuduin. Kun minulta kysytään, kuka opetti minut oikeastaan puhumaan, siirtolaisiksi lähteneet isovanhempani, jotka puhuivat huonoa kieltä, vai kuurot vanhempani, jotka eivät pystyneet korjaamaan ääntämistäni, ymmärrän, että ensimmäinen kieleni oli ensimmäisenä rakastamani ihmisen kieltä. Se oli minua kuusi vuotta vanhemman nuoren pojan italiaa, melodista ja sujuvaa, kieltä jota puolustimme peräänantamattomasti. Kukaan ympärilläimme ei puhunut sitä ilman voimakasta aksenttia, olimmehan alueella, jolla murre kuului erottamattomana osana asuinpaikkaan. Opin murrosikäisen pojan dubatuista elokuvista lainaamaa italiaa, joka oli tuoretta, viatonta ja suloista, veljeni puhetta, joka vielä nykyisinkin kuuluu aika ajoin puheestani. Hän opetti minut välttämään nöyryytystä, joka seuraa jokaista epäonnistunutta kommunikointiyritystä. Mitä useammin vanhempamme puhuivat mauttomasti ja harkitun provosoivasti, sitä tarkempia me olimme. Uskoimme,

että korrekti sanasto toisi mukanaan myös korrektiin tavan elää, että viimeinkin vapautuisimme heidän outouksistaan.” (55)

Kertoja ei kuitenkaan pääse pakenemaan sukunsa mytologiaa: ”Ja siinä vaiheessa ymmärrät, että kaikki mikä veressäsi virtaa on vain kutsu ja että olet vain muinaisten myyttien kaiku.” (56) Lopulta Durastanti oppii hyväksymään tarinat osaksi itseään, mutta samalla ymmärtää voivansa kirjoittaa omanlaisensa tarinan itsestään:

”Perheen elämä muistuttaa enemmänkin topografista karttaa kuin romaania, ja biografia on sen läpikäymien geologisten ajanjaksojen summa. Itsestään kirjoittaminen merkitsee sen muistamista, että on syntynyt raivosta, että on ollut paksu katkeamaton laavavirta ennen kuin sen pinta on kovettunut ja halkeillut ja päästänyt esiin jonkinlaista rakkautta, tai anteeksiannon hyödytön voima on tullut hiomaan ja tasoittamaan painautumia. Itsestään lukeminen merkitsee sen tunnistamista, mitä on kokenut, omien kerrosten hahmottamista. Pohjalla onnen ja yksinäisyyden kristallit, haihtuneen muiston seuraukset, kaikki se, mitä on kaivettu ja mikä on täyttynyt vedellä surkeasti paljastaen, ettei se ole totta, että aika parantaa haavat, ja että on repeytymiä, jotka eivät tule milloinkaan täyttymään.” (55–56)

Faktan ja fiktion suhde on epäselvä, kun niiden välinen raja on hämärä.

Durastanti itsekin kysyy: ”Mutta onko tämä tarina tosi?” (256) Lukemisen kannalta kysymyksellä ei ehkä lopulta ole kuitenkaan väliä. Olivatpa tarinat tosia tai ei, niillä on meitä muokkaava vaikutus.

Tuntemani vieraat ei ole vain kirja suvun mytologioista ja oman identiteetin rakentamisesta niiden keskellä, vaan myös kirja muun muassa kommunikaatiosta, kirjoittamisesta, siirtolaisuudesta ja rakkaudesta.

Runsaudestaan huolimatta kirja pysyy hyvin kasassa. Erityismaininta täytyy antaa kääntäjä Taru Nyströmille, joka on onnistuneesti kääntänyt Durastantin kaunista kieltä sujuvaksi luettavaksi.

Claudia Durastanti: *Tuntemani vieraat* (La Straniera). Suomennos Taru Nyström. Kustantamo S&S 2022, 256 s.

Sara Savolainen on kirjallisuuden maisteri Jyväskylän yliopistosta